

Slavenski dom

Ste. 264

V Ljubljani, petek 19. novembra 1937

Leto II.

Trgovska pogodba med USA in Anglijo, odgovor na pakt med Italijo, Nemčijo in Japonsko

Zveza, ki bo obsegala 50% gospodarskih sil sveta

Washington, 19. nov. o. Ameriški zunanji minister Hull je včeraj izjavil, da bodo Združene države sklenile trgovsko zvezo z Anglijo. Pogajanja za zvezo se bodo začela v kratkem.

To je prva uradna izjava, ki napoveduje dogodek, ki ne bo le gospodarskega, marveč tudi ogromnega pomena za obe svetovni državi in za ves svet. Anglija si je za to pogodbo prizadevala že dolga leta, a nasprotovali so ji zlasti ameriški trgovski krogi. Saj sta obe državi tekmovali na vseh svetovnih tržiščih, zlasti v Južni Ameriki in na Kitajskem. Zato so ameriški trgovski krogi, ki so Anglijo od marsikje izpodrinili, vsaki trgovski pogodbi nasprotovali.

Da bo do tega važnega dogodka le prišlo, je treba iskati vzroka v zadnjih političnih dogodkih

na svetu. Začetek fašistske vladavine v Braziliji je razbil politično in trgovsko skupnost Vseameriške zveze. Protikomunistična pogodba med Italijo, Nemčijo in Japonsko pa je začela ograjati koristi in varnost angleške svetovne države. Zato zdaj ni drugega izhoda, kakor da se Velika Britanija in Amerika zvežeta za obrambo svojih trgovskih in političnih koristi. Nova pogodba bo v političnem oziru odgovor na protikomunistično, ne toliko proti Rusiji, kakor proti Angliji naprejeno zvezo treh držav.

Ameriški trgovski krogi zahtevajo glede nove pogodbe, da bo morala angleška vlada ameriškega blagu priznati deloma enake carinske ugodnosti, kakršne ima blago iz angleških čezmorskih posestev. Pri tem bo prizadeta zlasti Kanada, ki se

je lahko branila ameriške konkurence prav s cenanim uvozom z angleških dominionov. S Kanado bodo Združene države tudi podaljšale staro trgovsko pogodbo z dodatki, ki jih narekuje novo razmerje z Anglijo.

Vsi ameriški in angleški listi pozdravljajo napoved nove trgovske zveze kot najvažnejši politični in gospodarski dogodek, kljub temu da priznavajo težave, ki jih bosta Anglija in USA morali premagati pred podpisom pogodbe. Listi poudarjajo, da bo po podpisu pogodbe med Anglijo in USA ustvarjena gospodarska skupnost, ki bo nadzorovala 50% gospodarske moči in proizvodnje na svetu, ker bo z njo združena po denarnem sporazumu tudi Francija. Ta zveza bo predstavljala skupnost demokratičnih držav proti skupnosti fašizmov.

Vesti 19. novembra

Soglasje in sočutje s španskimi škofi in duhovščino so v posebnem pismu izrazili duhovniki in škofje nekaterih italijanskih pokrajin. Pismo sta podpisala nadškofa iz Beneventa in Manfredonije ter 12 drugih škofov.

Mussolini je o italijansko-japonski zvezi izjavil, da je ta zveza izraz prijateljstva, ki ga Italija čuti do japonskega naroda. To izjavo prinašajo japonski listi.

Število tujih konzulatov hoče zmanjšati sovjetska vlada na vsem področju države, najbrž zato, ker meni, da je vsak stik sovjetskega prebivalstva s tujimi ljudmi državi nevaren.

Načrt za izpolnitev francoske vojne mornarice, o katerem razpravljajo te dni v francoskem senatu, določa za leto gradnjo dveh velikih nosilcev za letala.

Poljska vlada je posredovala pri nemški vladi zaradi pisanja osrednjega hitlerjevskega glasila o razmerah na Poljskem, češ da ta poročila niso resnična in za Poljsko krivična. Nemška vlada je odgovorila, da misli prav tako in da bo ukrenila vse potrebno.

Bivši mož vojvodine Windsorske, Simpson, se je v Ameriki po ameriškem poročilu z neko go. Ratfrayevo, ki je že dvakrat ločena.

Strahovit tajfun, najhujiši to leto, je preteklo noč divjal nad osrednjimi filipinskimi otoki. Vihar je dosegel brzo 250 km na uro. Povzročil je škode za več milijonov dolarjev.

Mednarodni sporazum za boj proti terorizmu je včeraj v Zenevi podpisal tudi italijanski zastopnik.

Svetovno razstavo v Parizu je do včeraj obiskalo 30 milijonov ljudi, ki so plačali okrog 300 milijonov frankov, po čemer ni težko izračunati, koliko ljudi mora še priti, da ne bo razstava imela izgube.

Nobelova mirovna nagrada je dobil Anglež lord Cecil Chelwood.

1600 nemških delavcev je včeraj prišlo v Rim, kjer so jim italijanski tovariši priredili navdušen sprejem in kosilo. Delavci so si ogledali tovarno za steklene izdelke pri Sv. Paulu in kinematografsko mesto.

200 milijonov švicarskih frankov posojila je najela francoska vlada za novo družbo, ki je dobila v last vse francoske železnice.

Za guvernerja ameriške zvezne države Kalifornije kandidira filmski igralec Leo Carillo.

Proti podaljšanju zdravniškega študija na dunajskem vseučilišču so sinoči demonstrirali študentje z medicinskega oddelka. Policija je imela veliko dela, da jih je razgnala.

Ob drugi obletnici, odkar so bile razglašene sankcije proti Italiji, je včeraj Mussolini odprl v Rimu veliko tekstilno razstavo, ki kaže, kako se je Italija v teh dveh letih osvobodila uvoza surovin za to industrijo in začela izdelovati tkanine iz drugih domačih snovi.

Stratosferni raziskovalec profesor Piccard je včeraj dospel v Budimpešto in imel sinoči predavanje o svojih raziskovanjih v stratosferi. Iz Budimpešte bo odpotoval v Zagreb. V predavanju je dejal, da namerava v kratkem ivergati nov stratosferni poskus, pri katerem misli doseči višino 30.000 metrov.

Pravda za dediščino bivšega turškega sultana Abdula Hamida se bo v drugi instanci začela pred jeruzalemskim sodiščem. Gre za ogromna posestva v Abesiniji, ki jih je angleška vlada zaplenila in katera sultanovi dediči zahtevajo zase. Dediči so pravdo v prvi instanci že dobili.

Ameriški poslanik v Parizu Bullit je iz Varšave dopotoval v Berlin, kjer se bo ustavil za en dan.

Oba švicarska komunistična poslanca v osrednjem zveznem svetu so zaprli in uvedli preiskavo v uradništvu glavnega komunističnega glasila »Freiheit«, kjer so dobili veliko obtežilnega materiala. Pričakovati je treba, da bo zaradi odkritij o komunistični delavnosti komunistična stranka z vsemi svojimi privrasci v vsej Švici v kratkem prepovedana.

Upor v Južni Arabiji se vse bolj širi in so Angleži morali poslati tja iz Egipta veliko letal, ki skušajo upornike razgnati z bombami.

Trgovsko pogodbo med ČSR in Madžarsko so včeraj podpisali v Pragi. Pogodba vsebuje tudi živinovozdravniški sporazum ter sporazum o obmejnem prometu. ČSR je bila dolga leta brez trgovske pogodbe s svojo sosedo in treba novo pogodbo smatrati kot znamenje zboljšanja med obema državama.

Bolgarski kralj je včeraj obiskal predsednika francoske republike Lebruna. Zvečer sta s kraljico odpotovala iz Pariza domov.

Nase vojasko odposlanstvo je pred odhodom iz Rima sprejel Mussolini, ki je dejal, da čuti globoko simpatijo do Jugoslavije in njene vojske.

Število prebivalstva v Združenih državah je 1. julija letos znašalo 129 milijonov duš. Od lani se je povečalo za 0,6%.

Nacionalizacijo angleških prometnih sredstev, katera naj bi država prevzela od zasebnih družb, je pri včerajšnji seji londonski poslanski zbornici predlagalo zastopstvo delavske stranke.

Razglasitev ameriškega zakona o nevtralnosti so zahtevali nekateri opozicijski poslanci na seji poslanske zbornice, češ da je Roosevelt s svojim nastopom v kitajsko-japonski vojni ameriško nevtralnost prekršil.

Bomba je eksplodirala v hiši bivšega poljskega ministrskega predsednika Slaveka, a ni naredila nič škode.

Brazilijska ostala zvesta vseameriški zvezi kljub državnemu udaru in bo ohranila vse svoje dosežke zveze. Sprememba vladavine je bila potrebna predvsem zaradi notranjega položaja. To je izjavil zunanji minister časnikarjem.

O spoštovanju ustave je na začetni seji egiptovske zbornice govoril mladi kralj Faruk.

Novo belgijsko vlado bo sestavil, kakor kaže, minister Janson, ki bo moral vsaki stranki nekaj popustiti. Janson se je že odzval sinoči v London, da poroča kralju Leopoldu o predlogih strank.

Pot žrtev letalske nesreče pri Ostendeu

Ostende, 19. nov. AA. Havas: Posmrtno ostanke 8 žrtev letalske nesreče so prenesli v vagon, ki je bil spremenjen v mrtvaško kapelo. Nato so jih odpeljali v Nemčijo. Z istim vlakom so odpotovali v Nemčijo princ in princesa hesenska, princ badenski in člani nemškega poslanstva.

Vlak z žrtvami letalske katastrofe so na braseljski postaji čakali prometni minister Jaspas, maršal dvora, grof de Grume in osebe nemškega poslanstva. Na postaji je bil tudi odpravnik poslova grškega poslanstva. Tajnik nemškega poslanstva von Neurath je spremljal vlak do nemške meje.

Nemirne seje v francoski zbornici

Pariz, 19. nov. AA. Havas: Ob 17.20 se je seja parlamenta sinoči nadaljevala in je govoril bivši policijski prefekt v Parizu in poslanec Chiappe, ki je vpraševal vlado, kaj je storila za mir v notranjosti in narodno obrambo. Chiappe je zelo ostro napadel notranjega ministra in komunistično stranko in vprašal, če je notranji minister začel tudi kaj proti tistim, ki uživajo parlamentarno imunost.

Prišlo je do hudega incidenta in so govornika motili komunistični poslanci, dočim so jim desničarji bučno odgovarjali. Nemir je bil tak, da je moral predsednik prekiniti sejo. Ko se je seja nadaljevala, je Chiappe lahko končal svoj govor, za njim pa je govoril predsednik radikalno socialističnega kluba Elbel. Nato je bila seja odložena na danes popoldne.

25 letnica albanske neodvisnosti

Tirana, 19. nov. AA. (Stefani) Spored svečanosti, ki bodo v Tirani za 25-letnico albanske neodvisnosti navajale te prireditve:

Svečanosti se prične 25. novembra. Trajale bodo do 28. zvečer. Pričele se bodo z govorom kralja Zoga po radiu. 26. novembra bo v kraljevi navzočnosti mimoohod vojaštva. Tega dne odkrije nadalje predsednik poslanske zbornice podstavek za spomenik albanskega narodnega junaka Skenderbega. Tirana se že pripravlja na te svečanosti in je že sedaj vsa v zastavah. Pri teh svečanostih bodo sodelovala tudi odposlanstva albanskih izseljencev in prijatelji Albanije.

Kraljevske pojedine v Londonu

London, 19. nov. m. Grški kralj Jurij, ki se še vedno mudi v Londonu, je priredil včeraj na grškem poslanstvu kosilo na čast izrednim poslanikom in opolnomočenim ministrom držav Balkanskega sporazuma, ki so akreditirani v Londonu. Kosila se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik Kasidolac z ženo.

Belgijsko veleposlanstvo je priredilo slavnostno večerjo na čast kralju Leopoldu III. Na večerji so bili še vojvoda in vojvodinja gloucesterska, vojvoda in vojvodinja kentška, kraljevska princesa, predsednik vlade Neville Chamberlain, zunanji minister Spaak in drugi. Ob 23 se je začel dvorni ples v buckinghamski palači in so prišli nanj trije kralji in sicer kralj Jurij VI., kralj Leopold III. in grški kralj Jurij II.

Italijanski tisk ob nastopu našega novega poslanika v Rimu:

Sodelovanje Italije z nami je potrebno

Rim, 19. nov. m. Vse italijanske časopise obširno poroča o izročitvi poverilnih pism našega novega poslanika Boška Hristića na italijanskem dvoru. Časopisi objavljajo tudi številne fotografske posnetke, poleg njih pa izjavo, ki jo je naš poslanik dal italijanskim časnikarjem ob izročitvi svojih poverilnih listin. To izjavo so italijanski politični krogi sprejeli z velikim zadovoljstvom. Med drugimi piše turinska »Gazetta del Popolo«, da je izjava poslanika Hristića naletela na simpatičen odmev in odobravanje v vsem italijanskem časopisju in povsod drugod v javnosti. Ta list tudi

povdarja, da vladajo iskreni in prijateljski odnosi med Italijo in Jugoslavijo, ki so nastali z dnem, ko je obiskal italijanski zunanji minister grof Ciano belgizirale vodilne politike. Ni nobenega razloga, da bi po tem sporazumu moglo kaj ločiti te dve prijateljski državi, ki sta zaradi popolnega soglasja v političnih in gospodarskih interesih poklicani, da med seboj sodelujeta in da druga drugi izkazujejo popolno zaupanje.

Blum napoveduje Francovo zmago

in začetek zvez med Francijo in nacionalisti

Pariz, 19. novembra. m. Bivši predsednik francoske vlade in sedanjí podpredsednik Leon Blum je v svojem govoru pred socialistično parlamentarno skupino branil stališče Velike Britanije, ki se je zadnji teden nasproti Franciji spremenilo. Leon Blum je med drugim dejal, da si britanski krogi ne ustvarjajo nikakih iluzij več glede obeh španskih vlad, pa tudi ne glede sovjetske vlade. Zdej je zaradi tega treba podvzeti vse potrebne korake, da se izognemo morebitnim nevarnim posledicam. Iz tega je treba sklepati, da bo tudi Francija kmalu začela vzdrževati redne zveze z nacionalisti in da je opustila misel na zmago valencijske vlade.

Rim, 19. novembra. AA. (Stefani.) Diplomati-

ski urednik Stefanijsa piše o imenovanju angleškega zastopnika pri generalu Francu in omenja med drugim, da so v Londonu opustili misel, da bi boljševizem v Španiji mogel zmagati. Franca sta priznali tudi že Avstrija in Madžarska. Smo pred končno zmago nacionalistov v Španiji in za njeno neodvisnost je dala tudi Italija svoj delež krvi.

Tokio, 19. novembra. AA. (Havas.) List »Asahi« poroča, da so ministri potrdili predlog Hiroto o priznanju vlade generala Franca, ker se mu je posrečilo potisniti komunizem v ozadje. Važna je tudi okolnost, da je general Franco sedaj gospodar 60% španskega ozemlja.

300.000 žrtev so imeli Kitajci

od začetka vo ne

Sanghaj, 19. novembra. o. Japonski vojni minister Sugijama je na današnji vladni seji izjavil, da japonske čete stalno napredujejo in so prispele z zapada od Kunšana 50 km severno-zahodno od Sanghaja do Sučova. Vojni minister računa, da so imeli Kitajci od 23. okt., ko se je pričela generalna ofenziva, nad 300 tisoč žrtev, od katerih so pustili na bojnih poljanah nad 91 tisoč mrtvih.

Sanghaj, 19. novembra. o. S srednje-kitajskega bojišča poročajo Japonci, da obkoljujejo Sučov od treh strani in sicer od severa, juga in zapada ter so okupirali včeraj Hsiao-weiting, 15 kilometrov vzhodno od Sučova. Japonske čete so iznenadile Kitajce z uspešnim prehodom preko reke Yang-čeng. Japonske čete, katere so zavzele Kašing, ki leži 80 km jugovzhodno od Sanghaja, so pretrgale zveze kitajskih čet med Sanghajom-Hangčevom in železnico na severni strani Kašinga. Kitajske čete so bile potisnjene proti obali ob železnici. General in poveljnik kitajskih čet Liu Čienhsu, ki je poveljeval kitajskim četam pri Kašingu, je pobežnil proti Hangčovu.

Sanghaj, 19. nov. AA. (Havas.) Zastopnik japonskega vojaštva je izjavil, da znašajo izgube japonskih čet na šanghajskem bojišču do 15. novembra 9760 mrtvih, od teh jih je 10 odst. umrlo zaradi bolezni. V istem času so Japonci imeli 29.850 ranjenecv. V teh številkah niso vštete izgube ja-

ponskega oddelka, ki se je izkrcal pri Nakčevu.

Zastopnik je dodal, da za zdaj ni moči zbrati popolnih podatkov o japonskih izgubah na Kitajskem, vendar vseh, da tvorijo izgube pri Sanghaju 80 odst. vseh japonskih izgub na Kitajskem.

Novi francoski poslanik med „Prijatelji Francije“

Belgrad, 19. nov. m. Novi francoski poslanik na našem dvoru, g. Brugère je včeraj popoldne z ženo obiskal prostore Združenja prijateljev Francije. Tu ga je pozdravil predsednik Združenja Stevan Pavlovič. Po pozdravnem govoru predsednika Pavloviča je spregovoril nekoliko besedi tudi francoski poslanik ter dejal, da je že od svojih prednikov vsiljal, da obstoji v Belgradu Združenje prijateljev Francije. Misli, da bo njegova skrb za vzdrževanje prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Francijo pomagala k temu, da bodo takšni prijateljski izrazi, kakor jih je slišal od predhodnikov, ter sestanki, podobni sedanjemu, čim pogostejši. Med povabljenimi gosti na čajanki, ki je bila ob tej priliki v prostorih Združenja prijateljev Francije, je bil tudi belgizirski nadškof monsignor dr. Ujčić.

Nacionalizem, red, avtoriteta, volitve

Program nove romunske vlade

Bukarešta, 19. novembra. Nova Tatarescova vlada je prisegla. Predsednik vlade je imel govor, v katerem je rekel, da je vlada pozvana, da nadaljuje z delom za konsolidacijo države. To pa zavisi v prvi meri od kmečkega in delavskega stanu. Glavni cilj vlade bo, da se dvigne poljedelski stan in sicer z združništvom in industrializacijo poljedelstva. Vlada misli, da je njena glavna dolžnost, da dvigne moč vojske. V upravi bo vlada uvedla nove metode. Delo vlade bo slonelo na temelju konstruktivnega nacionalizma in na ideji reda in avtoritete v državi.

Kralj je odgovoril, da popolnoma odobrava ta načrt in podčrtal, da je posebno zadovoljen, da se vlada naslanja tudi na sodelovanje drugih

političnih faktorjev. Ob koncu je še želel veliko uspeha vladi.

Včeraj je imela nova vlada prvo sejo. Na tej seji je predsednik vlade Tatarescu podal v glavnem načrt bodočega dela nove vlade, predvsem glede tega, kako namerava dvigniti Romunijo gospodarsko in politično ter ustvariti novo zunanjo in notranjo varnost v Romuniji. Nova vlada bo izvedla parlamentarne volitve. Za to je Tatarescu sklenil sporazum s skupinama Vajde Vojevode in bivšega predsednika romunske vlade profesorja Jorga. Parlament bo razpuščen najkasneje do ponedeljka, takoj nato pa bodo razpisane volitve, ki morajo biti izvršene najkasneje do 20. decembra. Glede sodelovanja

političnih skupin Vajde Vojevode in Jorge s Tatarescu, zatrjujejo dobro obveščeni krogi, da bo profesor Jorga dobil 15 mandatorv, od teh 5 v senatu. Vajda Vojevod je pa pristal na 50 mandatorv, od teh je pristal na 15 v senatu. Bratranu bo kandidiral v Erdelju, ker tam pričakuje najtežji boj z nacionalno, caristično stranko, oziroma s pristaši Maniu. Isti politični veljaki tudi zatrjujejo, da bo Tatarescu meseca januarja imenovan za dosmrtnega senatorja. Romunska ustava namreč predvideva, da vsak predsednik vlade, ki se mu posreči, da brez prekinitve zaključí zakonodajno dobo na upravi države, postane dosmrtni senator. 3. januarja pa bodo minila štiri leta, odkar je Tatarescu prvič postal predsednik romunske vlade.

Od „Vzajemne pomoči“ do „Naprednosti“

Ljubljana, 19. nov.

Mali kazenski senat je ta teden imel v razpravi pravni program prav pester, velike in tudi senzacionalne kazenske zadeve. Torkov senat bi imel obravnavati veliko ponarejevalsko afero hranilnih knjižic po Gorenjskem. Obravnava je bila preložena. Današnji kazenski senat, ki mu predseduje s. o. s. g. Rajko Lederhas, bo cel dan obravnaval velike

sleparije z zavarovalnicami

Na zatožno klop so prišle 3 osebe: en moški in dve ženski. Raznih sleparij je najprej obtožen znameniti prebrisanelec in prekanec Avgust Skof, ki je bil 27. dec. 1881 rojen v Albi na Madžarskem, je pristojen v Kamniku, izučeni čevljar, sedaj »poverjenik zavarovalnice« v Ljubljani na Borštnikovem trgu št. 2. Med vojno je pretkanil Skof kupčeval s čevlji, usnjem in podplat. Bogatel je. Pozneje mu je nabrali denar kopnel, zato je stopil k znani, pri ljudeh črno zapisani »Vzajemni pomoči« kot glavni agent, ki je delal horendne kupčije. Po krachu »Vzajemne pomoči« je pristopil kot glavni poverjenik k »Naprednosti«, registrovani pomožni blagajni v Mariboru, za Ljubljano in bližnjo okolico.

Kot tak je na široko zasnoval razne posle in zavarovanja. Ljudem je zatrjeval, da je pri njegovih blagajni možno zavarovati celo nepoznane ljudi, ne samo bližnjih sorodnikov, trdil je dalje svojim klijentom, da so zavarovanci lahko

stari nad 60 let

naposled je ljudem tudi zatrjeval, da zavarovatelj lahko dobi še pred potekom karenčne dobe v primeru zavarovančeve smrti vsaj izredno podporo, če že ne prejme pogrebne, da zavarovalna vsota lahko presega 6000 din. Med drugimi je zavaroval 77 let staro Kunaver Uršulo za 10.000 dinarjev, toda Kunaver Rok po njeni smrti ni dobil obljubljenega pogrebne 10.000 din izplačane ter je plačal na premijah 1225 din. Preslepil je v takih primerih 5 zavarovateljev, ki so zavarovali stare ljudi za celotno zavarovalnico 110.000 dinarjev, a je od njih izvil 10.425 din. Med drugimi je zavaroval starca, rojenega 1857 Zorca Melhiorja in je dobil od Roka Kunavarja znesek 5500 din.

Podpore in pogrebne

Obtožnica nadalje očita Avgustu Skofu, da je kot zastopnik »Naprednosti« potrjeval, da so pod-

pisane osebe res sklepale zavarovanja in da so zavarovatelji sami označili zavarovance, ko nasprotno zavarovateljev sploh ni vprašal za zadevno dovoljenje, niti jih ni obvestil, temveč je imenoval kar sam fingiral in tako navedel, da so bili lažni zavarovatelji na seji načelstva »Naprednosti« res sprejeti kot redni člani z vsemi pravicami in dolžnostmi, ob smrti zavarovancev pa je sestavljal lažne zapiske glede zavarovančeve smrti odnošno, da prosijo podporo. Tako lažna poročila je poslal na centralo v Maribor, da se mu nakaže denar zaradi izplačila podpore odnošno pogrebne strankam. Vse si je pa nato sam pridržal. Na potrdilih in zapisnikih je ponarejal podpise strank.

Nad 134.000 Din pobasal

Vse te nepoštenne posle z zavarovalnicami je obtoženec počel v letih 1933 in 1934. Na raznih zapisnikih in potrdilih je kar na debelo ponarejal imena. V svoj žep je vtaknil na raznih porokih in pogrebnih 123.706 din. Pomožno blagajno »Naprednosti« pa je v splošnem otcignil za 134.125 din. Ponaredil je vsega nad 15 potbne.

Dve pomočnici

Prvemu obtožencu sta pomagali pri njegovih nereelnih poslih: Ivanka Skof, rojena 28. oktobra 1877 v Vačah pri Litiji, zasebnica v Ljubljani, stanujoča Rimska cesta 2, in Olga Kimovec, roj. 19. avg. 1900 v Sarajevu, pristojna v Kamniku, samska zasebnica, stanujoča v Ljubljani, Borštnikov trg št. 2. Vsi trije so sporazumno delali. Skof Avgust in Ivanka Skof sta s ponarejenimi listinami izvalila ob »Naprednosti« na posmrtnih 39.332, Kimovecva s Skofom pa 21.480 din. Sam Skof je še izvil 8500 din.

Avgust Skof je obtožen prvič zločinstva obrtne prevare po §§ 334, 337 k. z., dalje 14 krat prestopka napravljajanja lažnih listin in v 2 primerih zločinstvo napravljajanja lažnih listin. Obe drugi obtoženki sta obtoženi le prestopka prevare.

Kako so cveteli posli

Obtožnica, ki jo je prečital na današnji razpravi dr. ž. tožilec dr. Julij Fellahner, navaja zanimive podatke o prav tedno razvijajočih se poslih. Avgust Skof je bil, kakor omenjeno, prvotno poverjenik pri »Vzajemni pomoči« od njene ustanovitve do njenega razpusta v letu 1931. Po-

lice, osebe in poslovanje je od »Vzajemne pomoči« nato prevzelo kratkotrajno »Kreditno društvo« v Mariboru, ki pa je že leta 1933 likvidiralo in pri katerem društvu se je osumljenec prav aginilo udeleževal kot poverjenik od 1. oktobra 1933, ko je začela poslovati »Naprednost«, vzajemno podporno društvo, registrirana pomožna blagajna v Mariboru, katere glavni poverjenik je Ljubljano in okolico je bil obtoženec. Kmalu je prišel s širokopoteznimi posli.

Pravila »Naprednosti« so bila od banske upr. odobrena 18. avg. 1933. Po teh pravilih ne sme biti zavarovalec star nad 60 let in zavarovalna vsota ne sme presežati 6000 din. Zavarovati pa se smejo le mož, žena, starši in otroci, ki žive v skupnem gospodinjstvu. Drugo daljnje sorodstvo je izključeno. Osumljenec Avgust Skof pa ni upošteval teh določil in pravila pogazil. Zavaroval je celo vrsto oseb, starih nad 60 let in ki niso bile v nikakem bližnjem sorodstvu z zavarovatelji, katerih imena so bila celo fingirana.

Nerednosti pri »Naprednosti«

Mnogo se je šušljalo o nerednostih in nepravilnostih pri »Naprednosti«, z ozirom na osumljenca. Zato je banska uprava v poletju 1934 odredila revizijo, ki je marsikaj razkrila in odkrila, zlasti, da je samo osumljenčeva rodbina v dobrem letu prejela

Okoli 200.000 Din v letu

nakazanih in izplačanih od »Naprednosti«. »Naprednost« je bila zaradi obteževalnih in kaznivih manipulacij 1. febr. 1935 razpuščena in je bil prvotno postavljen za likvidatorja dr. Zdenko Senekovič, ki je dognal, da ni bilo skoraj nobeno zavarovanje pravilno sklenjeno, marveč vse fingirano. Drugi likvidator dr. Josip Kronvogel je ugotovil, da sta bili med člani 2 skupini. Prva skupina je plačala okoli 2 milij. din, druga pa nekaj pod 2 milij. din, torej skupno je bilo plačano do 4 milijone din

Likvidator je nato pisal raznim strankam, ki so kmalu protestirale in izjavile, da sploh niso nikdar podpisale kake pogodbe, da niso prejeli nikdar izplačane kake podpore ali pogrebne. In tako je prišla zadeva na dan.

Obtoženi Avgust Skof je v preiskavi v glavnem priznal. Tudi danes bistveno priznava inkriminirana dejanja, toda krivdo zvrta na druge.

Povabljenih je nad 20 prič-oškodovancev. — Obravnava ob sklepu lista še traja.

Po uradnih podatkih glavnega ravnateljstva državnih železnice so septembra meseca prepejali skupno 4.757.849 potnikov (lani v istem mesecu 3.962.325). Potniški promet v tem mesecu je proti lanskemu v istem mesecu narasel za 20,08%.

Graščina Zorzini na dražbi

Gor. Radgona, 18. nov.

V četrtek, 18. nov. t. l. je bila na graščini Jozefine Zorzini, ki je doma iz Avstrije, licitacija velikega dela veleposestva omenjene graščine. — Prodanih bo od tega posestva 33 orlov njiv in gozdov.

Razveseljivo je dejstvo, da je naša oblast končno le prepovedala nakupovanje posestev inozemcem, Nemcem na naših tleh. Ta del posestva zgoraj omenjene graščine bodo kupili slovenski posestniki iz Lumanuš in okolice.

Celjske novice

Cerkveni koncert pevskega društva »Celjski zvonec«. V nedeljo 21. novembra priredi »Celjski zvonec« v farni cerkvi ob 3 popoldne cerkveni koncert. Na sporedu je 12 umetniških del najboljših skladateljev: Tomca, Mihelčiča, Sattnerja, Foersterja, Dolinarja, Premrla, Bacha, Hochreiterja in Bunca. Pri posameznih točkah nastopita mešani, moški in ženski zbor. Sodelujeta prof. Matija Tome iz Ljubljane, ki bo zaigral na orgle Regerjevo skladbo »Glorio in excelsis Deo«, svoj preludij in fužo v E-molu. G. prof. M. Mocan, večletni pevovodja »Celjskega zvonca«, pa bo zapel Premrlovo »Pastirčkov pesem« in »Sveti večer« ter Bazelnovo delo »Marijana«. Zbor dirigira sedanjí pevovodja g. Avgust Cerner, na orglah pa spremlja zbor g. Filip Križnik. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi, v nedeljo od 2 popoldne pa pri cerkvenih vhodih. Vljudno vabljeni!

Posvet o cepljenju svinj proti kugi

Belgrad, 17. nov. AA. V kmetijskem ministristvu se je vršila konferenca, ki so se je razen veterinarskih strokovnjakov ministrstva udeležili tudi zastopniki državnih veterinarskih, bakterioloških zavodov, ki se bavijo z izdelovanjem živinskih serumov, in zastopniki vseh zasebnih zavodov, ki izdelujejo serume.

Ta konferenca je nadaljevanje konference, ki je zasedala v kmetijskem ministristvu pred nekaj meseci in so se je udeležili z majhnimi izjemami isti zastopniki. Takšne konference narekujejo razne potrebe, predvsem pa ureditev več vprašanj, ki so v zvezi s skupinskim cepljenjem proti svinjski kugi. Že na prvi konferenci so proučevali vsa vprašanja tor se je dosegel sporazum vseh zastopnikov zasebne produkcije serumov glede odškodnine pri nesrečah zaradi cepljenja in glede cene cepil, vendar se niso mogli sporazumeti glede končne odločitve. Medtem je ministrstvo preko strokovnjakov veterinarske fakultete v Zagrebu, državnega bakteriološkega in serološkega zavoda v Križevcih in osrednjega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Belgradu proučevalo možnosti, kako bi se dalo izrabiti meso takih svinj za človeško prehrano. Ker gre za približno en milijon kilogramov mesa na leto, bi bila velika škoda, če bi slo to v izgubo, zaradi česar bi se podražilo cepivo, ki se rabi pri simultnem cepljenju za svinjsko kugo. Rezultati tega proučevanja svinjskega mesa so bili ugodni in so v popolnem soglasju vseh prisotnih sklenili, da se takšno meso nasoljeno, sušeno ali konzervirano lahko da v promet brez strahu, da bi uživalu škodilo. Ker je takšno meso slabše kakovosti, bi se prodajalo s posebno oznako v javnih prodajalnah po nižji ceni. Takšno prodajo poznajo vsi večji kraji na zahodu.

Glede odškodnine pri nezgodah zaradi cepljenja je konferenca sklenila, da se to vprašanje uredi s pravilnikom o skupinskem cepljenju proti svinjski kugi in s pravilnikom o kontroli cepiva.

Kakor tisoč prizorov iz tisoč in ene noči

se razvija burna doba strahot in slave pred 130 leti, doba Napoleona, Nelsona in Willingtona, pustolovščine in ljubezen iz treh kontinentov: Evrope, Amerike in Afrike - v prekrasnem in nepozabnem filmskem remek-delu: **ANTONIO ADWERSO** Fredric March — Olivia de Havilland
Premiera danes ob 21.15 v Elitnem kinu Matici. — Rezervirajte vstopnice telefon 21-24. — Zaradi izredne dolžine filma bodo predstave ob delavnikih ob 16., 18.30, in 21.15, ob nedeljah ob 10.30., 15., 18. in 21.

Velika bitka s cigani v Podborštu pri Črnučah

Ljubljana, 19. novembra.

V kamniškem okraju in v ljubljanski okolici so se že dalj časa potepali cigani, ki so s številnimi tatvinami in vlomi razburjali kmečko prebivalstvo, ki uzmovičev nikdar ni moglo zalogiti pri kraji. Orožniške postaje so bile od Ljubljane naprej v smeri proti Kamniku obveščene o teh tatvinah in so z velikimi napori zasledovale veliko skupino ciganov, ki se je selila na petih vozovih od vasi do vasi. Vendar jim ni bilo mogoče ničesar dokazati, še težje pa jih je bilo prijeti, ker so bili cigani vsak trenutek pripravljeni za umik. Kakor hitro so kje zagledali lesket orožniškega bajoneta, so poskakali na vozove in pognali konje v največjem diru.

Orožniki so se lotili zasledovanja ciganov s kolesi in tako se je posrečilo v sredo popoldne orožnikom jeziške orožniške postaje, da sta celo 30 glav obsegajočo skupino zalotila pri neki gostilni v bližini Podboršta pri Črnučah. Ko sta prišla v bližino, sta takoj spoznala, da bo proti divji množici težko kaj opraviti. In v resnici so ju začeli cigani, kakor hitro sta prišla blizu gostilne, obmetavati z literskimi steklenicami. Izživajoče vpitje ciganov je naraščalo, kmalu so leteli proti orožnikom krepelci in kamenje.

Cigani so menda stavili nekakšno svatovščino in so bili seveda že ob 2 popoldne popolnoma pijani. Najhujše pa je bilo dejstvo, da niso bili pijani le moški, ampak tudi vse ženske in vsi otroci do najmlajšega.

Razburljivi prizori

Orožnika sta uvidela, da proti pijanemu besu z zakonitimi sredstvi ne bosta ničesar opravila ter sta se umaknila toliko, da sta mogla poslati po moč na orožniško postajo v Mengeš. Nekaj časa za tem, ko sta se orožnika umaknila, so veseli in pijani cigani naložili zopet svoje družine na vozove ter se hoteli odpeljati zopet drugam. Orožnika, ki sta hotela na vsak način preprečiti, da bi se jima cigani izmuznili, sta na cesti prisilila k vozu in jih začela ustavljati. Cigani so z vikom in krikom hoteli pogoniti konje, vendar se jim to ni posrečilo, ker sta orožnika spretno poročala jermene in vprečnice, s katerimi so bili konji upreženi v vozove. V dir nagnani konji so se pri tem seveda splašili in bežeča kolona se je morala ustaviti sredi ceste. Ker so medtem za prvima dvema vozovoma pritisnili ostali trije vozovi, je nastala na cesti prava zmeda vozov, ki je zaprla vso cesto. Orožnika, ki sta pričakovala vsak hip ojačenja, sta se umaknila in skušala besnečo množico držati v šahu. Cigani pa so na vsak način hoteli izsiliti prost odhod in začeli pritiskati proti orožnikom ženske, ki so kričale seto-bodje. Orožnika, ki sta imela puške z nasajenimi baje-

neti v rokah, sta se raje počasi umikala in pazila, da besneče ženske niso mogle zagrabitii pušk. Med tem časom so cigani in ciganke, ki niso imele posla z zadrževanjem orožnikov, z vso naglico skušali urediti zopet svoje uprege in pripraviti vozove, da bi mogli zbežati. V tem je prispela orožniška patrulja treh mož na pomoč iz Mengeš, kar je cigane še bolj razburilo. Ženske so začele obmetavati orožnike s kamenjem, ki je kar deževalo na nje. Promet na cesti je bil seveda zaradi neurejenih vozov, ki so se nagnetli skupaj, še ves čas prekinjen in so se na obeh straneh divjajoče gruče začeli nabirati vozovi in kmečko prebivalstvo, ki pa se ni moglo odločiti, da bi pomagalo orožnikom, ker so postajali cigani vedno bolj divji.

Srečen slučaj je hotel, da je to popoldne nadzorno uradništvo ljubljanske policije naredilo poskusno vožnjo z novim »zelenim henrikom«, ki ga je bilo treba preizkusiti, kako se obnaša tudi v snegu, ki je prav tedaj močno naletaval. V avtomobilu so sedeli trije nadzorni uradniki in sofer je peljal avto v smeri proti Ježici. Od Črnuč naprej pa so naenkrat zapazili gnečo na cesti in ustavljene vozove. Uradniki so takoj spoznali, da je položaj zelo neroden in da so dolžni prisiliti na pomoč. Orožniki so odložili puške, da so se mogli z ramami in pestmi lotiti divjajočih ciganov in tako se je položaj za cigane bistveno spremenil. Ženske so hitro spoznale, da gre sedaj za res, zlasti ko so videle, da je prišel tudi zeleni henrik. Za vsakega cigana je nastala prava bitka med orožniki in ciganskimi ženskami. Enega pa so skrile hitro na voz ter se je cela vrsta žensk usedla nanj, da ga orožniki ne bi našli. S težavo so orožniki in uradniki policije naglani ženske z voza, nakar so cigana spravili na tla in ga ukleinili. »Zeleni henrik« je v dveh voznjnih odjelih 4 uklejene cigane na orožniško postajo na Ježici, policijski uradniki in orožniki pa so medtem pomirili ženske in uredili vozove na cesto tako, da je bila cesta zopet odprta.

Če ne bi prišli uradniki policije z avtomobilom, bi se najbrže bitka nerodno končala, tako pa je cela zadeva našla še srečen konec, ki je bil najugodnejši še zlasti zaradi tega, ker so orožniki kmalu za tem odpravili vseh pet ciganskih družin nazaj, odkoder so prišli. Najbolj divje so se obnašali cigani Bogdan Oden, Stevan Oden in Milan Oden, ki so doma iz Donje Stubice v savski banovini ter Nikolič Stefan iz Koprivnice. Ko so jih aretirali, so grizli in brcali kakor obsedeni, pri preiskavi vozov pa se je pokazalo, da so cigani že malo prej, preden je prispel »Zeleni Henrik« z uradnimstvom policije, pripravljali oborožen napad s sekirami in koli na orožnike, ki so jih držali v kleščah. Ciganske nadloge bo s to zanimivo bitko konec, veseljačili pa bodo lahko v domovini, kjer jih najbrž prav tako ne marajo, kakor pri nas.

Seja mladinske JRZ

Belgrad, 18. novembra, m. Danes bo imel sejo izvršilni odbor mladinske JRZ v Belgradu. Seji bo predsedoval predsednik dr. Pirč, udeležila pa se je bosta predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in predsednik glavnega odbora JRZ in minister dr. Miha Krek.

O pokojninskem zavarovanju trgovskih nameščenecv

Ljubljana, 19. nov.

Snoči je imelo Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv svoj prvi sestanek, na katerem je razpravljalo zadevo razširjenja pokojninskega zavarovanja na vso državo.

Ravnatelj Pokojninskega zavoda g. Vrančič je v kratkem poročilu podal podobo pokojninskega zavarovanja pri nas. Pred dnevi je bilo namreč v »Slovenec« objavljeno razširjenje pokojninskega zavarovanja na vso državo, vmes pa niso upoštevani trgovski nameščenici. Ravnatelj je pojasnil, da imajo to na vesti predniki v rajni Avstriji. Že tedaj je namreč veljal zakon o pokojninskem zavarovanju. Zakon iz leta 1909 je določal, da morejo biti zavarovani samo nameščenici, ki so v zasebnih ali javnih službah, pri tem pa je označil za nameščenice tiste osebe, ki so uslužbene v svojstvu uradnika in opravljajo duševna dela, ne pa dela kot delavec in služničar. O tem zakonu se je mnogo razpravljalo v dunajski zbornici, zlasti pa če sodijo trgovski sodružniki med delavce in socialno zavarovanje delavcev, ali jih je treba smatrati za duševne delavce. V Avstriji so o tolačenju zakona odločali okrajni glavarji, v Ljubljani mesni magistrat, danes pa odloča o tem, kdo sodi v socialno zavarovanje, banska uprava. Glede tolačenja zakona so šle prilobže pogosto na upravno sodišče na Dunaju. Posledica tega je bila, da so leta 1914 zakon izpopolnili v smislu razsodb upravnega sodišča. Zakon je dobil obširnejše pojmovanje. Zakon je določal, da so v zavarovanje zavazani vsi, ki redno opravljajo duševno delo in ima njihovo delo uradniški značaj. Tako n. pr. kontoristi, računarji, risarji, delovodje, pazniki, višji lovi, poslovodje, nadzorniki dela, dalje nameščenici z dvoletno trgovsko solo, tisti, ki se bavijo s poučevanjem, umetnostjo kot organizisti, trgovski potniki in podobno, vendar pa je ta zakon zelo prikrašal trgovske sodružnike, ker v zakonu še vedno ni bilo jasno, kaj se smatra za duševno delo. Lahko se je zgodilo, da je bil nameščenec prodajalec, ko pa je zapri trgovino, je moral pisati račune. Zakon iz leta 1909 pravi, da je duševni delavec tisti, ki le izključno ali pretežno opravlja duševno delo, zakon iz leta 1914 pa določa, da je nameščenec vsakdo, ki opravlja duševno delo in so ti dohodki večji od drugih. Nekdo je n. pr. prodajalec, ker zna nemško, pa gre zvečer poučevati v kako premožnejšo družino. Če znaša plača, ki jo dobi za poučevanje več od plače za delo prodaj-

janja, potem se smatra za nameščenca, dasi poučuje samo eno uro dnevno. Torej ne velja več določilo, da se smatra za duševno delo tisti, če odpade od 8 ur dnevnega dela štiri ure in eno minuto na duševno delo. Zavarovanju so zavazani trgovski potniki, vendar le v principu, če je bil potnik že v svoji prejšnji službi zavarovan, niso pa zavazani zavarovanju potniki s provizijo.

Po zakonu je bilo potrebno prej vsaj deset let zavarovanja za dosego pokojnine. Od 1. oktobra 1914 pa ima pravico do pokojnine zavarovaneec že po 5 letih zavarovanja. Izločanje pokojninskega zavarovanja pri nas je nastopilo leta 1924 z uvedbo draginskih doklad. Zda je bilo mogoče, da je zavarovaneec po 40 letih zavarovanja dobil polno 100% pokojnino in še 10% starostno rento, torej 110%. Do pokojnine pa ima pri nas pravico vsak, ki ne more več opravljati svoje zadnje službe, pa čeprav je še sposoben za kako drugo lažjo službo. Nameščenec, ki je dopolnil 65 let starosti, ima pravico do pokojnine, četudi je bil samo pet ali deset let zavarovan, vendar mora iz službe izstopiti. Če pa še nadalje ostane v službi, ima pravico do rente. Za ženske velja najnižja starost 55 let in 35-letno zavarovanje, za moške starost 68 let in 40 službe. V tem primeru znaša pokojnina 100%. Zavarovanci vlečejo pokojnino povprečno po 10 let. Zakon plačuje 40 let zavarovanje, mu Pokojninski zavod izplača skupni znesek vplačanih zneskov že po 4 in tri četrti leta; kdor pa izstopi iz službe (zlasti ženske, ki se poroče), pa dobi primerno nagrado, ki znaša od 80% vseh premij. Tako velja, da lahko vsakdo, ki izstopi iz službe, zahteva povračilo premij, vendar šele 6 mesecev po izstopu. Obrtni zakon iz leta 1932 določa, da more biti zavarovan vsak trgovec za primer nezgode, invalidnosti, starosti in smrti. Tudi drugi stanovi so ministru prepričevali o potrebi pokojninskega zavarovanja. To so leta 1934 dosegli n. pr. vsi pomorski častniki in strojniki ter lekarniški sodružniki. Novinarji so imeli zakonjeno svoje zavarovanje že 1. jan. 1937, vendar pa tudi še danes niso dosegli zavarovanja za vso državo.

Ker so v zavarovanje zavazani vsi trgovski sodružniki, se kaže pri trgovcih veliki odpor, ker morejo prečevati zavarovanje za trgovske sodružnike. Morejo pa biti zavarovani obvezno in neobvezno. Obvezno zavarovanje velja zanje samo po Sloveniji in Damaciji, po pravici pa morejo zahtevati obvezno zavarovanje trgovski sodružniki za vso državo. Pokojninski zavod lahko zavaruje vsakogar, ki ni delavec, čeprav si od slabo plačanih trgovskih sodružnikov ne more obetati dobička. Od 1. septembra mora biti vsakdo zavarovan pri OUZD, pri Merkurju, zdaj pa odloča o zavarovanju tudi še Pokojninski zavod, koga zavaruje ali ne. Tako mora službodajalec prijaviti vse nameščenice, četudi je med njimi 10 bolnih ali starih. Pokojninski zavod se čuti v tem primeru dolžnega, da zavaruje vse brez izjeme, ne smejo se pa zavarovanju umakniti zdravi.

Sestanek balkanskih narodnih bank

Belgrad, 18. novembra, m. Od 22. do 24. novembra bodo imeli guvernerji narodnih bank držav Balkanskega sporazuma sestanek v Ankari. Našo Narodno banko bosta na sestanku zastopala prvi podguverner dr. Jovan Lovčević in generalni ravnatelj Narodne banke Milan Protić.

KINO
UNION

Monumentalni
velefilm naj-
razkošnejše
inscenacije

PREMIERA!
ZADNJI
DNEVI POMPEJEV

Režija: Ernest B.
Schoedsack, tvorec
»KING KONGA«
15.000 nastopajočih

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zj.

Kraj	Karometer	st. stanje	temperatura	relativna vlažnost	Veter	Pada-vine
Ljubljana	756.4	1.5	2.8	—	10 SW ₄	1.3 dež
Maribor	755.8	3.0	5.0	—	10 N ₂	5.0 dež
Zagreb	756.2	1.0	6.0	90	10 SSW ₁	7.0 snež
Belgrad	753.6	3.0	7.0	95	10 ESE ₄	16.0 dež in snež
Sarajevo	755.3	0.0	15.0	95	6	22.0 dež
Skopje	757.2	5.0	12.0	90	10 W ₂	? dež
Split	758.8	11.0	15.0	80	7 NW ₂	15.0 dež
Kumbar	751.9	9.0	—	90	10	67.0 dež
Rab	755.2	8.0	—	90	10 NW ₁	4.0 dež

Pripomba: Vremenska poročila od Belgrada naprej se nanašajo na prejšnji dan.

Vremenska napoved: Oblačno, deževno vreme. Temperatura se bo še dvignila.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj: Večeraj je bilo megleno do 10, nato pa ves dan in vso noč popolnoma oblačno. Okrog 4 jutraj je pričelo rahlo deževati. Barometer pada.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 19. novembra: Elizabeta.

Sobota, 20. novembra: Feliks.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

TEL. 27-30 **SILOGA**
Premiera velenja iz ruskega emigrantskega življenja

Potemkin
V glavni vlogi Karin Hardt in Peter Voss

TEL. 21-24 **MATICA**
Danes zjutraj ob 16. in 19.15 uri po znižanih cenah: 3.50 in 5.50

VEST ČLOVEŠTVA - Emile Zola

Ob 21.15 uri premiera. Filmsko remek-delo tisočletih zgodovinskih, pustolovskih in ljubzenskih zgodb

Antonio Adverso
Fridric March Olivia de Havilland
TEL. 22-21 **UNION**
Premiera!

Monumentalni velenja najrazličnejše inscenacije

Zadnji dnevi Pompejev
15.000 nastopajočih

3 predstave ob 16., 19. in 21. uri

Elitni kino Matica obvešča, da je film »Vest človeštva« — Emile Zola — po izredno nizkih cenah: 3.50 din in 5.50 din samo še danes ob 16 in 19.15. — Ob 21.15 premiera filma »Antonio Adverso«.

V Lurid in na Pireneje se popeljemo na nocojšnjem prosvetnem večeru, svede ne z vlakom, temveč s pomočjo skioptičnih slik in besed predavatelja g. prof. Janko Mlakarja. Predavatelj sam je to pot napravil letošnje počitnice in ker je znan pripovedovalec, ki v šaljivi obliki pove marsikaj resničnega, včasih pa tudi dodaja kak ocvirk iz terbe lažnjivega Kljucka, zato ob obiskovalci prišli brez dvoma na svoj račun. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, sedeži 3 din, stojišča 2 din, za dijake 1 din.

Vodstvo v razstavi bratov Šubicev bo v soboto, 20. novembra; začetek ob 3 v Narodni galeriji. — Vodi g. Jože Gregorič.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

Petek, 19. novembra: ob 15. uri Pesem s ceste. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Sobota, 20. novembra: Simkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Opera — Začetek ob 20.

Petek, 19. novembra: Zaprti. (Generalka.) Sobota, 20. novembra: Gorenjski slavček. Slavnostna predstava v priložnost 100letnice rojstva skladatelja Antona Forsterja. — Izven.

DRAMA.

Ljudska predstava po globoko znižanih cenah se vrši v petek ob 15. vprizori se Schurekova »Pesem s ceste« v običajni zasedbi. Opozorjamo na nizke cene od 14 din navzdol, ki nudijo vsakomur možnost, da si ogleda to življenjsko komedijo, ki osvaja gledalca s posebno prisrčnostjo.

Prva mladinska predstava v letošnji sezoni bo v nedeljo popoldne ob 15. Ravnatelj Golja, ki je znan in splošno priljubljen pisatelj mladinskih iger pride na repertoar s predstavo »Pastirka in princeze«, ki je imela pred leti, ko se je izvajala z velikim uspehom, vzbudila mlade gledalce. Letošnja predstava je izpopolnjena z nekaterimi novimi balet.

OPERA.

Nenavadno zanimiva muzikalna proslava o priliki 100letnice rojstva skladatelja A. Forsterja se nam obeta v soboto, 20. t. m. v operi. Vprizori-tev te opere, ki jo je na podlagi Forsterjevih motivov popolnoma na novo predelal ravnatelj Poljič, in za katero je napravil novo besedilo dramaturg g. Vidmar, bo imela tudi reprezentativen zunanji okvir, h kateremu bodo pripomogle nova režija prof. Šesta, nova inscenacija ing. Franza in originalna narodna noše ter novi kostumi. Popolnoma nova zasedba vlog z našimi najodličnejšimi močmi nam jamči za odlično predstavo, ki bo gotovo vzbudila največjo pozornost vseh krogov. Muzikalno vodstvo dela ima ravnatelj Poljič. Premiera v soboto se vrši kot slavnostna predstava izven abonmana.

G. Marjan Rus, član zagrebške opere, poje drevi kot gost partijo dona Basilija v »Seviljskem brivcu«. Naše občinstvo bo gotovo z zadovoljstvom pozdravilo simpatičnega pevca našega bivšega člana, ki je znan kot odlični don Basilio.

Izpred obrtnega sodišča

S potekom odpovedne dobe se prične novo službeno razmerje

Viktor je bil obrtni pomočnik; imel je na teden od 150—180 dinarjev plače. Dne 2. v mesecu je mojster odpovedal pomočniku službo za 1. dan prihodnjega meseca. Ko je ta dan prišel, se niti mojster niti pomočnik nista zmenila za odpoved, ki je bila podana pred enim mesecem, marveč je hodil pomočnik lepo naprej na delo in prejel v soboto tudi redno plačo. Dne 12. v mesecu je mojster odeloval pomočnika, ta pa je tožil mojstra na plačilo 14 dnevne mezde. Pri razpravi je mojster zatrdil, da je s tem zakonu zadostil, ker je pomočniku na en mesec odpovedal službo, ni

pa mogel te svoje trditve nikakor spraviti v sklad z zakonom in menda sam ni resno mislil, da je njegova trditev resna. Sodišče je mojstra obsodilo na plačilo odškodnine za 14 dni iz razlogov: Če bi bil mojster odpustil pomočnika dne 1. v mesecu, bi bila zadeva v redu; ko pa ga je od tega dne dalje zopet zaposlil, je nastopilo popolnoma novo službeno razmerje, katero je moči razdreti samo na zakonit način, t. j. samo po predložitvi 14 dnevni odpovedi. Ker se toženec ni ravnal po teh predpisih, je moral plačati pomočniku odškodnino za 14 dni.

Tujski promet v slovenjekonjiškem okraju

Slov. Konjice, 15. nov.

Kakor drugod, je vsebolj tudi v našem okraju tujski promet eden izmed važnih gospodarskih činitelj. Vsako leto pride k nam gotovo število tujcev in to iz ostalih krajev države ali inozemstva.

K večjemu tujskemu prometu mnogo pripomore naše Pohorje s svojim vabljivim, zdravim podnebjem. Tujci se o Pohorju zares laskavo izražajo. Saj tudi nudi celo najbolj razvijenemu izletniku vse: na vseh važnejših mestih so vedno oskrbovana zavetišča, od katerih je nekaj najmodernejše urejenih; obiskovalec ima tu najlepšo priliko za razne sprejehde poleti, pozimi pa so smučarski tereni pripravljeni za vse, od začetnika do izvežbanega smučarja. Ker marsikateri planinec krene preko našega kraja na ali s Pohorja, je pri nas ostal tudi že marsikak dinar. Naši ljudje se

pomena tujkega prometa zelo zavedajo ter gredo tujcem v vsakem oziru zelo na roko.

Letošnje leto sicer ni bilo v turističnem oziru na višku, to pa zgolj zaradi neprestanih vremenskih molenj. Zato pač ni bilo toliko tujcev. Prihodnje leto nam bo gotovo prineslo kaj več.

Naši kraji in tudi sosednji nudijo še sedaj tujcu prijetno bivalje in mireno oddih, ko bo na Pohorju še vse bolj urejeno in ko bodo od naše strani tudi bolj urejene prometne razmere, bodo naši kraji gotovo deležni večjega obiska. Cestni zvezi na Pesek in k Sv. Kunigundi sta poroka za to. Zeleni bi le, da se dela drugo leto pospešijo. Hkrati pa bomo še morali olepšati naš kraj sam, mu urediti park ter zgraditi kopališče, ki bo v veliki meri prišlo zelo prav tudi domačinom. Ureditve prometnih razmer v trgu samem je spet novo vprašanje, ki čaka nujne rešitve.

Največje športne prireditve leta 1938

Prvi del športnega leta 1938 je seveda popolnoma v znaku zimsko-sportnih prireditev, dočim padajo mednarodne odločitve o drugih športnih panogah v drugo polovico leta. Koledar teh najvažnejših srečanj je na naslednji.

Od 20. do 27. januarja imamo v St. Moritzu evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Na isti dan se prične tudi svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo v Londonu in bo trajalo pet dni. Dosedanji svetovni prvak v tej panogi je Avstrijec Bergmann. 28. in 29. januarja je evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju v Oslu. 30. in 31. januarja pa svetovno prvenstvo v vožnji z bobom.

Mesec februar ima sledeč program: 5. in 6. svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju v Davosu in evropsko prvenstvo v umetnem drsanju v dvojicah v Troppau. Sledeče prvenstvo bo velika borba med nemško drsalno dvojico Herber-Baier in avstrijsko dvojico, ki jo tvorita sestra in brat Paulin. Od 10. do 20. februarja je v Pragi svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo tako kot vsako leto izredno zanimivo in napeto. V dnevi 12. in 13. februarja bo v Stockholmu damsko svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, teden kasneje moško svetovno prvenstvo v Berlinu. Obenem bo pa tudi prvenstvo v dvojicah, kjer se bosta ponovno preizkusila oba gori omenjena para. Kot zadnja in največja februarjska prireditve bo na Finskem v Lahiju svetovno prvenstvo v smučarskih tehnikah in ekokih. Zadnja mednarodna zimsko-sportna prireditve je svetovno prvenstvo v smuku in slalomu, ki bo v Engelbergu v Švici od 5. do 7. marca.

Takoj zgodaj pomladi se bodo začele tako kot vsako leto borbe za Davisov pokal. Še predno bo dovršen ta turnir, se prične v Parizu francosko teniško prvenstvo, ki bo trajalo 14 dni. V dnevi od 20. junija do 4. julija bo vsakoletno neoficijno teniško svetovno prvenstvo v Wimbledonu. Julija in avgusta bo padla odločitev v borbi za Davisov pokal. Finalna tekma za to dragoceno trofejo bo po desetih letih zopet v Ameriki. Najbrže bo Davisov pokal še tudi prihodnje leto v Ameriki, čeprav bodo Avstralec in Nemci poizkusili vse, da ga iztrgajo Amerikancem.

Od 4. do 19. junija bo v Franciji svetovno nogometno prvenstvo. Za teh štirinajst dni bo to največji športni dogodek, ki bo vse drugo potisnil v stran. Udeležba Jugoslavije še ni gotova. To bomo se videli po 8. aprilu, če bo jugoslovanska reprezentanca odpravila Poljake z najmanj 5:0, kar pa najbrže ne bo tako lahko, čeprav igramo na domačih tleh.

Plavalci imajo svoje evropsko prvenstvo od 6. do 13. avgusta v Londonu. Udeležba Jugoslavije je po izjavi ministra za telesno vzgojo zagotovljena. Lahkotletci bodo poiskali svoje najboljšje evropske mojstre v Parizu od 2. do 4. septembra. Vsakoletno svetovno kolesarsko prvenstvo bo od 27. avgusta do 3. septembra v Amsterdamu. Evropsko prvenstvo v veslanju pa od 9. do 11. septembra v Milanu.

Kakor vidimo, je športni program za prihodnje leto že ločno izdelan in tudi zelo bogat, zlasti v zimsko-sportnem pogledu.

Odkritje spomenika Josefu Ressleru

Ljubljana, 19. novembra.

V nedeljo, 21. novembra ob 11 dopoldne, odkrije ljubljanska sekcija Zdrženja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov spomenik izumitelju ladiljskega vijaka Josefu Ressleru pred tehniško fakulteto univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani ob Aškercovi cesti.

Ob 75 letnici njegove smrti Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov sekcija Ljubljana na eni izmed svojih sprejehov sklep, da postavi spomenik temu velikemu možu, ki je živel in ustvarjal na tleh naše ožje domovine.

Letos 10. oktobra je poteklo 80 let od njegove smrti. Po petih letih izpolnjuje Zdrženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov sekcija Ljubljana to častno nalogo z željo, da bi bili na predvrtu tehnične fakultete postavljeni spomeniki tudi drugim predvsem našim slavnim tehnikom in znanstvenikom.

K tej intimni slavnosti vabimo ponovno vse, ki so prešli posebna vabila in tudi ostalo javnost naprošamo, da s svojo navzočnostjo počasti spomin znamenitega češkega rojaka in s tem dokazuje, da Slovani ne pozabljamo na svoje duhovne velikane.

Po odkritju spomenika bo UJIA, sekcija Ljubljana položila venec na grob Josefa Resslera, ki počiva na pokopališču pri Sv. Križu.

Ali ste že poravnali naročnino?

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA

prej Kranjska hranilnica

Ustanovljena leta 1820

Stanje vlog Din 170.000.000—

Ekspozitura Kočevje

Trg Kralja Aleksandra 84

Obreštuje vloge na knjižice in tekoče račune do 5%, dovoljuje posojila po 8% in posreduje nakazila ter vse druge denarne posle pod najugodnejšimi pogoji. — Vse vloge so prosto razpoložljive.

Za vse obveznosti jamči Drav. banovina z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo.

Od tu in tam

Katoliški škofje: dr. Stepinac, dr. Rožman, dr. Bonifacije in Njarači so večeraj v Belgradu obiskali več ministrov, danes pa bodo obiskali še finančnega ministra. Po tem obisku bodo škofje odpotovali iz Belgrada.

Na redni skupščini, ki se bo zbrala 23. t. m. na tridnevno zasedanje, bo finančni minister predložil v obravnavo osnutek proračuna za prihodnje proračunsko leto. S proračunom se bo najprej bavil skupščinski finančni odbor, ki bo proračun najbrže že do božiča sprejel v načelu, nakar ga bo obravnaval še v podrobnostih.

Pomočnika prometnega ministra inž. Matka Schnellerja je minister dr. Spaho imenoval za predsednika tarifnega odbora. Obenem je g. dr. Spaho sklical zasedanje tega odbora za 6. dec.

Iz Rusije v Split je dopotoval pred kratkim neki Rudolf Polz, ki je doma iz Neukirchena. Mož pripoveduje o svojem bivanju in trpljenju v Rusiji zelo zanimive stvari. Polz je bil leta 1916 na ruski fronti ujet ter poslan v Irkutsk. Ko je nastopila boljševiška revolucija, je moral Polz z nekaterimi tovariši daleč na sever, v deželo ob izlivu reke Lene v Sibiriji. Tam so lovili ribe, krite in podobne morske živali. Zaradi trdega dela je bilo življenje nevdružno, pa so se ujetniki uprli. Oblast pa jih je dala zato premestiti na mandžursko mejo, kjer so morali kopati in zidati pri graditvi utrd. Tam se je Polzu posrečilo pobegniti preko meje in skozi Tibet, Iran v Malo Azijo priti v Evropo.

O velikih poplavih v Črni gori poročajo belgrajski časopisi. Zaradi večdnovnega dežja v dolinah in anega v višinah so reke močno narasle in preplavile mnogo zemlje. Posebno sta narasli reki Morača in Sitnica ter zalili z vodo skoraj vso okolico mesteca Berane. Zaradi preplavljenega prometa so tamkajšnji kraji že 4 dni brez pošte.

75.000 din podpore bo dal sedanji minister za telesno vzgojo dr. Miletič lahkoletski zvezi v Zagrebu. Minister je namreč povedal častnikarjem, da je zahteval od finančnega ministra, naj za to vsoto odpre kredit, ker je bila podpora odobrena tudi na ministrski seji.

Na dosmrtno ječo je belgrajsko sodišče večeraj obsodilo ženo, ki je s svojim ljubljem ubila moža in ga nato ssekala na drobne kosce. Ristosija Petrovič iz Stojnice se z možem že dolga leta ni razumela, povrh pa se je prerada družila z Vojslavom Radičevićem. Nazadnje je nagovorila svojega ljubčka, da ji je pomagal spraviti moža s poti. Radičevića pa je preveč pekla vest ter se je kmalu po zločinu obesil. Tako je stopila pred sodnike Ristosija, z njo pa tudi njen brat Milan, ki je ubitemu možu vzel iz žepa nekaj tisočakov. Ristosija bo morala do smrti za zapah, Milan pa za dve leti.

25 let je danes minilo, odkar je srbska vojska po prodoru in zmagah v balkanski vojni prišla do morja v Albaniji. Takrat je srbska vojska zasledila srbsko zastavo na rtiču pri San Giovanni di Medua. Srbski narod je takrat že mislil, da se mu je izpolnila dolgoletna želja imeti prosto pot na morje, vendar so takrat vzele zlasti Nemčija in Avstrija doseglji, da je morala srbska vojska spet nazaj v Srbijo, osvojenno ozemlje ob morju pa so proglasili kot samostojno državo ter ji na čelo postavili nemškega princea Wieda. Kljub temu pa Srbi še vedno niso pozabili na zgodovinski dogodek, da so prodor na Jadransko morje.

Cene konzerviranih ribam so spet poskočile. Letos so dalmatinski ribiči nalovili okrog štiri milijone kilogramov rib, kar pomeni, da je bil letošnji ribolov bolj pišel. Lani so na primer nalovili okrog šest in pol milijona kilogramov, predlanskim pa nekaj nad sedem milijonov. Pač pa so ribiči mnogo lažje in dražje prodali ribe kakor pretekla leta, kajti najhujši tekmeč Španija se je zaradi državljanske vojne s svetovnega trga skoraj umaknila.

Tolpo tatov, ki so bili vsi še napol otroci, je prišla policija v Rumi. Tolpa je bila neverjetno dobro organizirana, saj so ti otroci kradli in ropali po Rumi in v okolici polna tri leta. Tatovi so imeli svoja skladišča, kamor so nosili spravljat nakradene stvari ter jih nato razprodajali po okolici. Najmlajši tat je star komaj 12 let, najstarejši pa 19. Poglavar družbe se je sam imenoval »svovražnik policije št. 1«.

Avtomobil s štirimi potniki se je preukucil v reko pri Derventi v Bosni. Industrialec Madunjič je kupil nov avtomobil in vanj na prvo vožnjo povabil tri prijatelje, namreč okrajnega glavarja, sodnika in policijskega uradnika iz Sarajeva. Vožl je z veliko brzino, čeprav je vozil po zelo vijugasti cesti. Na nekem ovinku pa je avtomobil zdrknul v stran in se zvrnil v reko. K sreči so bili v neposredni bližini delavci, ki so vse štiri nesrečneže potegnili iz hladnih valov ter jih tako rešili gotove smrti.

Skoraj neverjetna zgodba se je dogodila v Stari Kanizi te dni. Kmet Dušan Jančič je imel sredi svojega dvorišča postavljen kamenit križ, okoli katerega so se ljudje imeli navado zbirati in moliti. Ustno izročilo je vedelo povedati, da je ta križ dala postaviti pred dobrimi sto leti neka vdova, kateri se je bil menda med spanjem prikazal duh nekega duhovnika ter vdovi naročil, naj postavi sredi dvorišča križ. Tako je križ stal dobrih sto let, dokler kmet ni prišel na misel, da mu križ sredi dvorišča dela napoto in ga je zato sklenil premakniti bolj v kot. Najel je dva delavca in vsi so se lotili križa. Komaj so začeli delati, je stopil med nje sosed ter jih pred dejanjem svaril, češ da se mu je v spanju prikazal duh duhovnika in prosil, naj križa ne premaknejo. Kljub temu so se križa lotili. Ko so izkopali zemljo do temelja križa, je enemu delavcu nenadoma zastala roka, drugi pa si je začel puliti lasce. Takoj so ga odpeljali k zdravniku, ki je ugotovil, da je delavec znorel. Ker sta delavca odnehala, pa je za kramp zagrabil Jančič sam. Nekajkrat je zamahnil, nakar ga je popadla slabost, da se je zvrnil in že nekaj trenutkov nato izdihnil. Vsa vasa je preprečena, da je nesrečneže doletela kazen, ker so se lotili takega dela. Tako poroča belgrajski dnevnik »Vreme«.

Češkoslovaški poslanik dr. Vaclav Girs je večeraj obiskal prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševiča in se pomudil v razgovoru z njim okoli pol ure. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović pa je večeraj dopoldne sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu avstrijskega poslanika Wimmerja in grškega poslanika Pavla Bibiko-Rosetija.

V kmetijskem ministrstvu je bila te dni konferenca, na kateri so govorili o izdelavi pravilnika za nov zakon o sladkovodnem ribarstvu. Pravilnik bodo v kratkem izdali.

Knjiga, ki so je dandanes prodali 5 milijonov izvodov

Iz velikih naklad, ki jih je doseglo kako književno delo, še ni mogoče sklepati, da je veliko vredno in da mu je usojeno trajno mesto v svetovni književnosti in v človeškem razvoju.

Toda če doseže kaka knjiga milijon izvodov v originalnem jeziku ali v prevodih, je vpricho majhnega zanimanja za knjige in kulturne dobrine dandanes navsezadnje le — zanimivo...

Da se pa kak knjigi zgodi, da jo leto po izidu prevedo v francoščino, nemščino, italijanščino, španščino, hrvaščino in japonščino — in jo v izvirniku in prevodih gre med ljudi nad pet milijonov izvodov, pomeni to tudi za današnje čase in za Ameriko — zakaj, zdaj gre za ameriško delo — rekord.

Taka srečna knjiga je napol zgodovinski, napol fantastični roman »Anthony Adverso« (po katerem je narejen veliki ameriški film istega imena); srečni pisatelj te knjige, ki je z enim delom postal milijonar, pa je Hervey Allen.

Kakšna je snov tega romana, da je mogel osvojiti toliko ljudi po vsem svetu?

Boj človeka za usodo in zlo srečo. Tudi najmočnejšim ljudem izpodleti, če se hočejo boriti proti usodi — v tem bi bila misel tega dela, čigar osrednji junak Anthony Adverso se bojuje za usodo in iz tega boja izvirajo vsi zapletljivi, v tem se

spopadajo skrivnostne sile dobrega in budega in spleta vrsto dramatičnih zgodb okrog glavnega junaka Adversa, ki je podoba pravega moškega, z nezlomljivo življenjsko močjo, ki se ne boji ne pragozda, ne sovražnikov, ne ljubezni, marveč edino samega sebe, dokler se ne spozna in znajde.

Trguje s sužnji in postane suženj lastne moči. V zadušnem ozračju afriških pragozdov kljubuje sam in zapuščen vsem in samemu sebi. Duši v sebi glas srca in vesti, da bi prišel do moči in bogastva, da bi lahko spet vzel nase ime, ki ga je nekoč zavrgel. Stremi in se žene, dokler ne spozna, da bogastvo, moč in lepota še ne pomenijo sreče. Po letih pustolovstev v Afriki in Ameriki, po letih trpljenja in stradanja se vrača v Evropo. Tam najde žensko, ki jo je nekoč tako ljubil, kot varovanko Napoleonovo. Doživi napoleonsko Evropo, vojne in zmage, opoj bogastva in veličine. Najde sina, otroka tiste ženske, ki jo je edino ljubil, a ga je zapustila. In spozna, da je vse ničeva, prazno, nestalno in kot večni popotnik krene spet v svet.

Vsaka doba ima pesnika, ki zna pogoditi, česa njegov čas v knjigi potrebuje. Te vrste pesnik je Hervey Allen in njegov pol resnični, pol neresnični roman teši s svojo romantiko ženo današnjega materialističnega človeka po daljnih, neresničnih, a vedno lepših zgodbah. Zato je roman in film po njem doživel na svetu toliko uspeha in priznanja.

Strahotne posledice, ki jih je povzročil silen orkan nad mestom Dmeir blizu Damaska v Siriji.

„Nemčija smrdi po ribah“

Vse tudi ni iz Amerike, kar je novotarij, čeprav so dostikrat takšne, da bi jim res kaj drugega ne pripisovali, kakor da so od tam. Tokrat je nekaj takšnega prišlo iz Nemčije. Nemčija velja danes za tisto deželo, ki si je v iznajdljivosti, kako in iz česa se da pripravljati usnja za obutev in drugo uporabo, gotovo priborila prvo mesto. Po dolgotrajnih kemičnih poskusih se je Nemcem posrečilo dobiti novo vrsto usnja. To usnje izdelujejo iz ribje kože. Najnovejša pridobitev na polju izdelovanja usnja je preprisanje ribje kože. Razume se, da za ta namen ni dobra koža vsake ribe. Dolgoletni poskusi so pokazali, da so za to dobre edino ribe, ki žive v morju. S tem pa se seveda ne pravi, da imajo spet vse morske ribe takšno kožo, ki se jo da koristno strojiti. Dosedaj niso imele ribe dosti drugega pomena, kakor da je človek uporabljal njihovo meso za hrano. V hipu pa je nastal sedaj na nemškem ribjem trgu pravi preobrat, ko so prišli tja kupci, ki ne kupujejo ribe samo zaradi mesa, pač pa zato, da iz njihove kože izdelujejo usnje. Na več mestih stoji danes v Nemčiji že strojarne, kjer smrdi po ribah. Ribe na vse zadnje tudi niso tako drage, posebno morske ne, na drugi strani pa sedaj lahko prinašajo že dvojno korist, hrano in obutev. Dvoje je sedaj mogoče: ali da je to novo ribje usnje nič manj uporabljivo, kakor vsako drugo, ali pa, da Nemci le od sile varčujejo in da skušajo tudi to, kar so včasih metali proč, do trohice izkoristiti. Kar brez vzroka se tudi ni začudil neki ugledni Anglež ob svojem obisku v Nemčiji, ko je dejal: »Kako pa to, da pri vseh vseh po ribah smrdi?«

Če se Toscanini razjezi...

V Londonu se je zgodilo nekaj nenavadnega, kar je povzročilo, zlasti pri višjih slojih, veliko pohujšanje in ogorčenje.

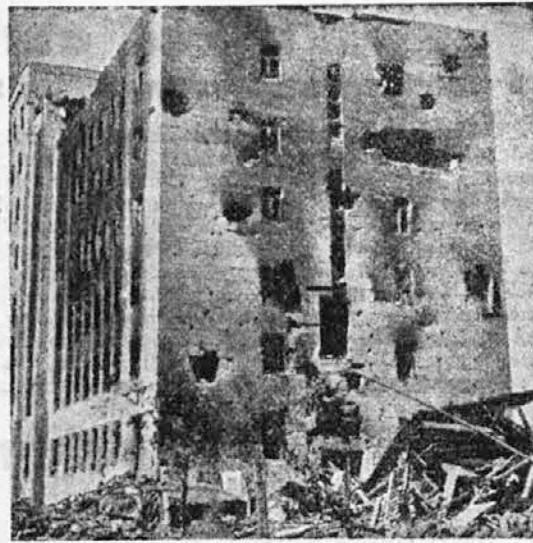
Slavni glasbenik in dirigent orkestra Toscanini je pripravil orkester za veliki nastop. Ker pa je pri glavnih nastopih naval ljudi tolikšen, da morajo včasih tisoči oditi izpred koncertne dvorane, ne da bi imeli priliko poslušati čarobne zvoke, ki jih slavni Italijan zna privabiti in krotiti s svojo »čarovniško« palčico iz neštetihi godal, pridejo najzbranejši ljudje že k njegovim glavnim skušnjam.

Baje je silno zanimivo opazovati Toscaninija, ki zahteva od godcev čisto, brezhibno popolnost v igranju; vsako najmanjšo nepravilnost takoj opazi in nahuji nesrečnega povzročitelja nepravilnosti v popolnoma svojem jeziku, ki je mešanica nemščine, italijanščine, francoščine in angleščine.

Pri glavni skušnji v Londonu so se začeli nekaj prerokati, Toscanini pa je zakričal: »Dosti govorenja! Če bi vi bili Italijani, bi vas takoj vse spodil. Ker pa vi ne marate iti, grem jaz!«

Sredi skušnje je pustil na cedilu orkester in vse tiste, ki so ga prišli poslušati; med temi je bila tudi bivša španeka kraljica. Zato je razumljivo, da so se Angleži nad takim vedenjem začeli ogorčeno spogledovati in vzklíkati nad »nezaslišanim škan-dalom«.

Oglašujte v Slov. domu!

Takšen je sedaj severni kolodvor v Sanghajju.

Nezaželjeni Rusi

Niš kaj preveliko gostoljubnost je uživalo na Filipinih pet Rusov, ki so se z jadrnico podali, predno so Japonci prišli bližje, iz Sangaja v glavno mesto na Filipinih, v Manillo. Njihova jadrnica se je na poti zelo poškodovala in sicer tik, predno so ti nesrečni Rusi prispeli na Filipine. Morski vihar jih je k sreči zanesel na obal, kjer so si skušali poiskati pomoči. Filipinske oblasti so se sprva prizadevale, da bi pregovorile te Ruse k vrnitvi v Sangaj, vendar ti niso hoteli iti nazaj, odkoder so menda komaj še pravočasno ušli. Pa fudi nobena ladja jih ni hotela sprejeti na svoj krov, da bi jih peljala pred Sangaj. Tudi kitajski generalni konzul v Manilli jim ni hotel dati v roke potrebnih papirjev. Končno pa so merodajne oblasti sklenile, da se mora popraviti deloma razbita ruska jadrnica, s katero so se neznanzi pripeljali na Filipine, in da te nezaželjene Ruse, ki so vsak mesec stali nič manj kot 12 tisoč din, na njej enostavno odslo-ve. Sami naj bi se potem brigali za to, kako bodo prišli nazaj v Sangaj. Toda jadrnica je bila tako hudo pokvarjena, da je bila za zopetno vožnjo ne-sposobna. Rusi pa so poleg tega postajali kar divji nad tem, čemu jih toliko časa drže na Filipinih. Celo za gladovno stavko so se na vse zadnje odlo-čili. Toliko časa niso poskusili nobene hrane, da so čisto onemogli in da so jih morali prepeljati v bolnišnico. Tako so napravili še večje stroške. Le z največjo težavo so jih pregovorili, da so začeli spet jesti. Filipinska vlada pa je sklenila, da jim drugače posveti. Vložila je proti njim tožbo, češ da so prekršili zakon, s katerim se omejuje prise-ljevanje tujcev na Filipine. Ta zanimivi primer sedaj obravnava filipinski delovni minister. Pet jih je, pa se jih ne morejo znebiti, oziroma se jih nečeno na grd način, najbrže zato, da ne bi svet rekel, kakšni so ti Filipinci! Morda pa jih toliko časa zadržujejo tam tudi zato, ker hočejo vedeti, kdo bo plačal račun...

»Kam sem le vtaknil ta preklicani ključ od teh vrat!«

Razstava svetih mačk v Londonu

Svojevrsno razstavo staroegiptskih svetih mačk je odprlo nedavno v Londonu Društvo za raziskovanje Egipta. Razstava je trajala tri tedne in zaradi svoje izvirnosti zbudila splošno pozornost.

Razstavljene mačke, ki so jih bili našli med starimi izkopaninami v Egiptu, so bile starim Egipčanom svete podobe, simbol staroegiptske boginje toplote Bastete. Redke dragotine so izdelane v različni velikosti, od draguljarskih vstavkov v zlatih prstanih pa do večjih izdelkov v bronu in drugih kovinah. Nekateri razstavljene predmeti imajo mačjo glavo in človeško telo, ali pa mačjo glavo, noge in rep, pa človeško telo. Razne podobe boginje Bastet kažejo, da je bila le-ta res preprosta kakor mačka. Ponekod so njeni kipi vsi obloženi z mačkami, ki so ji v piramidskih likih nakopičene ob nogah ali pa na glavi. Kjer pa boginja nima mačk, ima navadno zlate uhane, samo v enem primeru ima oboje mačke in uha-ne. Zakaj, tega pač nihče ne uga-ne. Neka soha ima tudi obroček v nosu, kar je bržkone posledica etiopske umetnosti.

Glavni del razstave obsega najdbe iz preteklega leta. Imenovano staroslovsko društvo kop-lje v Egiptu že od leta 1920. dalje in prihodnje leto bo končalo zadnja dela pri odkopavanju pre-stolnice kralja Akhenatona, kjer stoji danes mesto Tel-el-Amarna. Vse izkopanine pričajo o individualizmu v tedanji umetnosti, ki je ne-dvomno pripisoval kretskim vplivom in je v egiptski umetnosti zgodovini nekaj povsem svojevrsnega. Poglavitno delo preteklega leta je bila rekonstrukcija kraljeve palače, tega nemara največjega in najbolj občudovanja zbujačega antičnega poslopja. Palača je 3000 čevljev dolga in 900 čevljev široka. Nad palačo se je dvigal most, na katerem je bila dvorana, iz katere je mogel faraon »sipal zlato svoje milosti«. Kralj je bil pri ljudstvu tako osovražen, da so takoj po njegovi smrti palačo porušili. Vse njegove sohe so razbili in poznejši zgodovinarji ga imenujejo »zločinec«. V nasprotju s temi dejstvi pa kaže njegova maska na razstavi obraz čutečega, umetniško izobraže-nega, uravnovešenega človeka. Maska njegove žene kraljice Nefertite potrjuje zgodovinska poročila, da je bila izredno lepa in pravilno razvita. Še lepša pa je bila kraljčina Meritaten, katere soha je sicer precej poškodovana, pa ima vkljub temu glavne poteze zadostno poudarjene.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najprejsem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana« ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 19. nov.: 11 Solška ura: Slovenska Kočev-ska in Kostel v pripovedkah (g. Marjan Tratar) — 12 Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Orkester bala-lajk — 14 Vreme, borza — 15 Zenska ura: Kaj vse si-lijo starši o soli (g. Ivanka Velikonja) — 15.30 Fran-coški pevski (plošče) — 15.40 Francosčina (g. dr. Slap-ko Leben) — 16 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Belgradski astronomski observatorij (dr. Vojislav Mišković, univ. prof.) — 16.50 Zanimi-vosti — 17 Koncert Radijskega orkestra — 17.30 Oporni spevi (plošče) — 18.10 Komorni trio (g. K. Rupel, A. Fučkar, M. Lipovšek) — 18.30 Cas, vreme, poročila, spo-red — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 19. novembra: Belgrad-Zagreb: 20 Madri-galisti — Dunaj: 19.25 Potpuri, 20.05 Igra, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 19.20 Opera, 22.30 Orkestralni koncert — Trst-Milan: 16 Prenos iz Akademije sv. Ce-cilije, 21 Simfonični orkester — Rim-Bar: 21 Opereta — Praga: 19.15 Lalka glasba, 20 Igra o Marcu Polu, 21.30 Scimanovskega melodije — Varšava: 20.05 Opera — Berlin: 19.10 Zabavni koncert, 21.15 Operetna in filmska glasba — Köln-Berg: 20 Orkester in solisti — Strasbour: 21.30 Ruski koncert — Bukarešta: 19.35 Opera.

Odhajajoči gost: »Prav lep kraj ste si izbrali za hišo. Samo nekoliko prazno je tod okoli.«

Gospodar: »To je le zato, ker so drevesa še zelo mlada. Upam, da bodo že košata in visoka, ka-dar spet pridete.«

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

»Da, to je bila kočljiva zadeva.«

»In res niste streljali vanje?«

»Ne, sire!«

»To je prav, saj veste za guvernerjevo zapoved, da se je treba izogniti vsakemu neljubemu dogodku.«

»Vem, in verjemite mi, da je bilo hudimano težko držati se te zapovedi, zlasti še, ker so oni streljali v nas.«

»Toda vi ste star vojak, Vickers, in veste, da je vedno naj-bolje, če človek posluša povelja svojih višjih.«

»Vem, sire, toda ponavljam, da je bilo od vraga težko.«

Campbell je odšel z Vickersom do male častniške okrep-čevalnice, kjer sta popila kozarec whiskyja in se pogovarjala naprej.

Medtem, ko sta še sedela, jima je vojak sporočil, da se je vrnila patrola, ki je odšla ponoči na poizvedovanje do meje.

Trenutek za tem je na verando prišel mlad častnik, ki je imel roko v obvezi.

Polkovnik se je začudil:

»Kaj ste ranjeni?«

»Suratovi ljudje so streljali na nas!«

»Ali ste jim ogenj vrnili?«

»Nismo! Posrečilo se nam je umakniti se, kakor ste nam veleli.«

»Ali je še kdo ranjen?«

»Eden od konjenikov je padel.«

Za trenutek so obmolknili.

Nato je spregovoril ranjeni častnik:

»Gospod komendant!«

»No?«

»Srečali smo trgovsko karavano. Ljudje iz nje so nam pra-vili, da se Surat pripravlja za napad na Chukoti.«

»Lahko odidete!«

Častnik je pozdravil in odšel.

Campbell je vstal in dejal:

»Stvar se zresnjuje!«

Elizabetha je že ob šestih zjutraj, takoj nato, ko ji je oče sporočil, da bo prišel Geoffrey, odpotovala v Loharo. Njena kočija se je pridružila oddelku vojakov, ki so šli tja.

Ze dan prej je bila sklenila, da pojde do Warrentonovih in da bo poskušala govoriti s Perryem. V teh dveh mesecih se je bila odločila: mora razdreti zaroko z Geoffreyem, ker je spo-znala, da ljubi samo Perrya.

Vso pot je premišljala samo o tem, kako bo Warrentonovim razložila namen svojega prihoda in kako bo našla Perrya. Teh nekaj ur, ki jih je prebila v kočiji na cesti, na kateri so samo tu pa tam srečali kako vojaško patrolo ali karavano, je bilo zanjo cela večnost. Toda njena volja ni oslabela, kakor je to ponavadi, kadar se mlado dekle pripravlja na kak odločilen korak, pa mora čakati dolgo na priliko — nasprotno: čim bolj se je bližala cilju, tem odločnejša je postajala. Ni se bala več družbenih pomislekov: kaj bo dejal sir Warrenton, kako se bo držala lady Warrentonova in kaj bo rekel njen oče, ko bo iz-vedel za njeno pustolovščino.

Cakala je samo, kdaj bo prišla v Loharo in se tam dobila s Perryem, za katerega je iz pogovora z očetom izvedela, da je premeščen v Loharo in dodeljen siru Warrentonu.

Ko je nazadnje stopila v vilo Warrentonovih, je bila docela mirna in skoraj vesela.

Lady in sir Warrentonova sta jo zelo pristrčno sprejela. Nista dosti spraševala, zakaj je prišla, marveč sta jo pozdravila kakor ljubega gosta.

»Najbrž ste zelo trudni, moja mala! Popili bomo malo čaja, pa bo vse dobro. Saj si lahko mislim, kako ste se utrudili, pre-den ste prišli do sem! Midva šele zdaj veva, kako je bilo v Kal-kuti lepo! Ceste so tu strašne in polne prahu. Potovanje po Indiji je strašna stvar!«

Sir Warrenton je vprašal:

»Kako bi bilo, če bi miss Campbellova popila kozareček sladkega brandya?«

Pri teh besedah je že natakal.

»Prav dobro, Benny! To bo našo malo Elizabeto okrepčalo! Ti boš pa popil kozarec ledene vode in boš vzel svojo kroglico ker si davi pozabill!«

»Mislim, da bi bilo treba našemu gostu napiti!«

»Miss Campbellova ne bo nič huda, če boš to naredil s kozarcem vode.«

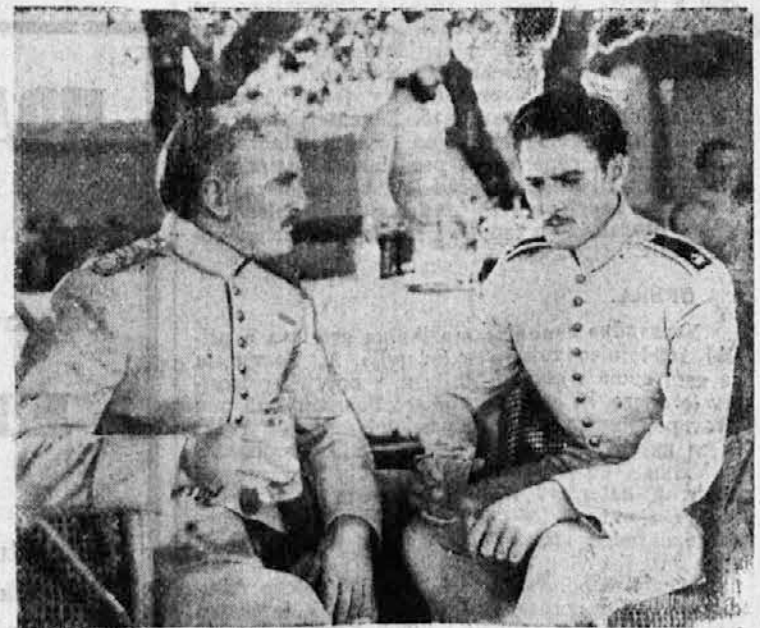

Foto Warner Bros

Campbell in Vickers sta popila kozarec whiskyja...